

14 בינואר 2017

טיפ ממעריך שווי: הטבות לעובדים לאחר סיום ההעסקה בהתאם לתקן בינלאומי IAS 19

במאמר זה נעסוק בהטבות לעובדים (שאינן בגין פיטורין) המשולמות לאחר סיום ההעסקה לצורך יישום תקן חשבונאות בינלאומי מספר 19 – הטבות לעובדים, המכונה, IAS 19 (Employee Benefits). הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה כוללות: פנסיה, ביטוח חיים לאחר העסקה, טיפול רפואי לאחר העסקה והטבות אחרות המשולמות בעת פרישה / לאחר פרישה.

הטבות לעובדים לאחר ההעסקה מתחלקות לשתי קבוצות: תוכניות להפקדה מוגדרת (DC- Defined Contribution) ותוכניות להטבה מוגדרת (DB- Defined Benefit).

בתוכניות להפקדה מוגדרת, החברה משלמת לישות אחרת (קרן) תשלומים כאשר לחברה אין מחוייבות משפטית/משתמעת לשלם תשלומים נוספים במידה ולקרן לא יהיו מספיק נכסים על מנת לשלם את כל ההטבות המגיעות לעובד בגין השירות שנתן בתקופה השוטפת והתקופות קודמות. לאמור- המחויבות המשפטית /המשתמעת של החברה מוגבלת לסכום שהיא מסכימה לשלם לקרן. בתוכניות להפקדה מוגדרת, העובדים נושאים בסיכון האקטוארי (קרי, הסיכון לכך שההטבות תהיינה נמוכות יותר מהצפוי) ובסיכון ההשקעה (קרי, הסיכון לכך שהנכסים לא יספיקו) ולא החברה.

בתוכניות להטבה מוגדרת, החברה משלמת לישות אחרת (קרן) תשלומים כאשר לחברה יש מחוייבות משפטית/משתמעת לשלם תשלומים נוספים במידה ולקרן לא יהיו מספיק נכסים על מנת לשלם את כל ההטבות המגיעות לעובד בגין השירות שנתן בתקופה השוטפת והתקופות קודמות. לאמור- המחויבות המשפטית /המשתמעת של החברה איננה מוגבלת לסכום שהיא מסכימה לשלם לקרן כי אם לתת את ההטבות המוסכמות לעובדים. בתוכניות להטבה מוגדרת, החברה נושאת בסיכון האקטוארי (קרי, הסיכון לכך שההטבות תהיינה גבוהות יותר מהצפוי) ובסיכון ההשקעה (קרי, הסיכון לכך שהנכסים לא יספיקו) ולא העובדים. למעשה, כאשר הסיכון על החברה, הרי שניסיון אקטוארי ו/או ניסיון השקעות הגרוע מהצפוי עשוי להגדיל את המחוייבות של החברה.

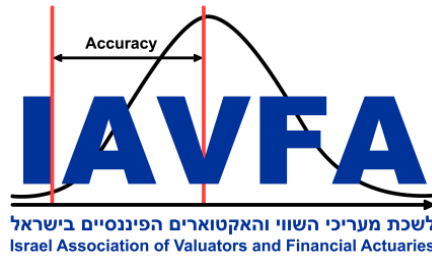
להלן דוגמאות לכמה תוכניות.

 WWW.IAVFA.ORG

רחוב נתן ברניצקי 5, ראשון לציון 7524205, ישראל

 077-5070590 153-77-5070590 IAVFA1020@GMAIL.COM

נניח, תוכנית לפיה החברה מחוייבת להפקדות לקרן בלבד אך מתחייבת כלפי העובד לתשואה מינימלית על ההפקדות – הרי שמדובר בתוכנית להטבה מוגדרת. לחילופין, תוכנית לפיה החברה מחוייבת להפקדות לקרן בלבד אך קיים נוהג המעיד על התאמות ותוספות לסכומים המופקדים בעת אינפלציה – הרי שמדובר בתוכנית להטבה מוגדרת. לחילופין חילופין, תוכנית לפיה החברה מחוייבת להפקדות לקרן בלבד אך חשופה לתשלומים נוספים במצב של חדלות פירעון של הקרן והסיכוי לכך קלוש – הרי שמדובר בתוכנית להפקדה מוגדרת.

תוכנית הטבה מוגדרת נוצרת כאשר ישנה נוסחת הטבות כלשהיא אשר איננה קשורה רק לסכום ההפקדות, לחילופין כאשר ישנו ערבון לתשואה מינימלית על ההפקדות או לחילופין כאשר ישנו נוהג המעיד על התאמות ותוספות לסכומים המופקדים, לדוגמא בעת אינפלציה מופקדים סכומים אשר מתאימים את ההפקדות של עובדים קודמים לאינפלציה.

כאשר מובטחת לעובדים הטבה מסויימת אם על ידי המעסיק או על ידי תוכנית הפנסיה, יהיה מאוד קשה להוכיח שלמעסיק אין מחוייבות משתמעת לממן גרעון בקרן, רוצה לומר, ההבטחה יוצרת מחוייבות משתמעת.

כאשר חברה העבירה את הסיכון האקטוארי לחברה ביטוח והחברה חשופה לאפשרות לשלם תשלומים נוספים רק אם המבטח יגיע למצב של חדלות פרעון. אם סיכון זה הינו קלוש הרי שהתוכנית תהיה תוכנית הפקדה מוגדרת והחשיפה תבחן כהתחייבות תלויה.

הכרה בתוכנית הפקדה מוגדרת, פירושה הכרה בהוצאה ובהתחייבות (הוצאה לשלם) בגין סכומים שטרם שולמו בפועל, בעת קבלת השירות המזכה בהפקדה המוגדרת. על מנת למדוד תוכנית הפקדה מוגדרת נדרש למדוד את הפקדה שיש להפקיד לתוכנית בתמורה לשירות. כמובן שיש לתת גילוי לסכום ההוצאה שהוכרה בגין תוכניות להפקדה מוגדרת.

להלן הנוסחה לחישוב התחייבות בגין הטבה מוגדרת במאזן (Defined-Benefit Plan):

שווי נוכחי של מחויבות אקטוארית בגין הטבה מוגדרת לתאריך המאזן

- שווי הוגן של נכסי התוכנית אשר ישמשו במישרין לסילוק המחויבות

+ רווחים אקטואריים שלא הוכרו

- הפסדים אקטואריים שלא הוכרו

- עלות שירות קודם כלשהי שטרם הוכרה

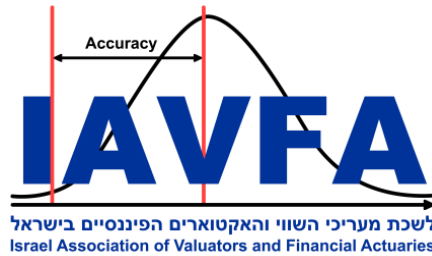
= התחייבות בגין הטבה מוגדרת נטו

 WWW.IAVFA.ORG

רחוב נתן ברניצקי 5, ראשון לציון 7524205, ישראל

 077-5070590 153-77-5070590 IAVFA1020@GMAIL.COM

להלן מספר מאפיינים עיקריים ועקרונות יסוד :

- התשלום יהיה בטווח הרחוק וכרוך באי ודאויות רבות ולכן הטיפול החשבונאי מורכב ומבוסס על אקטואריה וסכומים מהוונים.
- השירות של העובד במהלך השנים מקנה לו את ההטבה/מגדיל לו את ההטבה לכן ההוצאות יוכרו במהלך תקופת ההקניה של ההטבות
- הנחות לגבי תשלום/אי תשלום בהתאם לתנאים מסויימים :
  - ✓ תלוי בעובד (ותק)/קרות אירוע עתידי שלא תלוי בחברה (אירוע רפואי) – יובאו בחישוב אומדנים
  - ✓ תלוי בחברה (הגדלת הסכום במקרה של פיטורין) – לא יובאו בחישוב עד לקבלת ההחלטה
- הנחות לגבי גובה התשלום – יובאו בחישוב (אם תלוי בעובד לדוגמה ביצועים או בחברה לדוגמה העלאות שכר עתידיות)

להרחבה בנושאים אלו ניתן לפנות לתוכניות ההסמכה השונות של הלשכה בתחומי הערכות השווי.

בכבוד רב,

רועי פולניצר, אקטואר

מנכ"ל לשכת מעריכי השווי והאקטוארים הפיננסיים בישראל

 WWW.IAVFA.ORG

רחוב נתן ברניצקי 5, ראשון לציון 7524205, ישראל

 077-5070590 153-77-5070590 IAVFA1020@GMAIL.COM